

Even voorstellen: Margret Brons

In onze Nieuwsbrieven stellen wij steeds professionals voor die werken aan het behoud van het erfgoed. In deze nieuwsbrief: Margret Brons. Margret was lid van het lerend netwerk Code49, destijds nog werkzaam bij Dijkoraad R.R.G. en actief in de werkgroep 'Routekaart Installaties'. Inmiddels werkt Margret voor Basilica Vastgoed Management. Margret richt zich in haar werk al heel lang op het verduurzamen van monumentaal vastgoed. In opdracht van de Provincie Groningen is zij, samen met Maarten Vieveen, een van de initiatiefnemers van de opleiding voor 'monumentenregisseurs'. Margret werkt ook regelmatig samen met BOEI, Stichting ERM en het Nationaal Restauratie Fonds (NRF). Ook is zij als projectleider duurzaam erfgoed nauw betrokken bij BuildinG, het kennis- en innovatiecentrum voor bouw en infra in Noord-Nederland.

Margret Brons

[Lees verder over Margret](#)

Ik ben rond 2013/2014 bij de opgave van het verduurzamen van erfgoed terecht gekomen. Toen had ik een eigen bedrijf, gericht op onderhoud en restauraties van monumenten, en verduurzaming kwam steeds meer aan bod bij het regulier onderhoud, restauraties en herbestemming. Ik deed enkele projecten samen met Dijkoraad, omdat zij veel kennis hadden over installatietechniek en ik overtuigd was van de noodzaak om bouwkundige en installatietechnische kennis te combineren. Wat mij daarbij steeds opviel, was dat veel eigenaren wel wilden verduurzamen, maar moeite hadden om hun weg te vinden in de technische mogelijkheden, de verschillende adviezen en de keuzes die daarbij horen. Juist daar zag ik de noodzaak om kennisgebieden beter met elkaar te verbinden en oplossingen begrijpelijk en uitvoerbaar te maken.

Ik geloof echt in die integrale opgave: verschillende kennisgebieden samenbrengen, maar altijd vanuit de vraag wat een eigenaar daadwerkelijk verder helpt! Toen ik een partner zocht voor mijn eigen bedrijf, bod Dijkoraad aan om samen te werken en dat hebben we uiteindelijk negen jaar lang gedaan. We werden gevraagd voor grote projecten, bijvoorbeeld musea, omdat we de kennis van bouwkundige en installatietechnische oplossingen hadden. Bij musea heb je niet alleen te maken met de mogelijkheden en beperkingen van het gebouw zelf, maar ook met de klimaateisen van de collecties, dat maakt deze projecten vaak heel complex. Toen werd ik door Stichting ERM gevraagd om mee te schrijven aan een Uitvoeringsrichtlijn (URL) en het Nationaal Restauratiefonds (NRF) heeft me gevraagd om mee te denken over een aanpak voor verduurzamingsadviezen voor monumenten. Dit kwam allemaal echt vanuit de vraag van de markt.

Ik richt me sterk op de vertaalslag tussen de inhoudelijke mogelijkheden en wat een eigenaar daadwerkelijk nodig heeft om verder te kunnen. Daarbij probeer ik vooral te achterhalen waar processen vastlopen en hoe we die knelpunten kunnen oplossen. Door mijn ervaring en netwerk lukt het vaak om partijen bij elkaar te brengen en stappen vooruit te zetten. Ik kan me ook goed inleven in de eigenaren van monumentaal vastgoed én in de professionals die erbij betrokken zijn. Dat had ik vroeger ook al. We moeten ons volgens mij steeds voor ogen houden waarom we het doen: Er zijn tegenwoordig zo veel discussies over regelgeving, maar ik wil me juist inzetten om mensen te helpen, daar hoort ook bij dat we elkaar vertrouwen. Hoe kom je tot plannen en hoe krijg je mensen mee? Hoe zet je het in begrijpelijke taal neer? We kunnen met z'n allen heel moeilijk doen, maar dan verzanden de eigenaren. Ze weten niet meer wat ze moeten doen, waar ze moeten zijn en zien de kosten van onderzoek en advies oplopen zonder dat ze dichterbij een oplossing komen.

Ik zou willen dat we met elkaar ervoor zorgen dat we het verduurzamen van erfgoed eenvoudiger en soepeler maken, maar wel met behoud van kwaliteit – dat staat voorop. Het is nu zo complex geworden dat het demotiverend werk, dus ik droom van werkbaardere werkwijzen. Ik denk dat de nieuw ontwikkelde erfgoed werkwijze voor Maatregel 29 uit het programma Ny Begun in Groningen al een stap in die richting is. De insteek is om eigenaren beter te begeleiden, alleen die expertise in te zetten die daadwerkelijk nodig is en te komen tot uitvoerbare plannen in plaats van stapelingen van onderzoeken. Ik hoop dat onze nieuwe pragmatische werkwijze voor Maatregel 29 in ieder geval in Groningen en Noord-Drenthe zal bijdragen aan een meer werkbaar en begrijpelijke route voor eigenaren van monumenten.

Ik ben ooit bij mijn vader die aannemer was begonnen. Daar zag ik een enorm verschil tussen de technisch inhoudelijke vakmensen en de gebouweigenaren. Toen ontdekte ik dat ik meer op mijn plek zit aan het begin van het proces dan in de uitvoering: ik wil graag meedenken en eventueel bij kunnen sturen.

Wat ik ook heb geleerd: Er zijn zó veel disciplines met verschillende kennis, dat het echt onmogelijk is om alles in een persoon te vinden. We moeten anderen inschakelen met de passende kennis en ervaring. Die vakmensen zijn hard nodig. Maar er zijn ook mensen nodig die het overzicht hebben. Mensen, die weten wanneer ze wie moeten inschakelen. De samenwerking tussen disciplines is onmisbaar, bijvoorbeeld bij een gebiedsgerichte aanpak. Maar als ik een monumentaal gebouw wil verduurzamen en er is beperkt budget, tijd en ruimte, dan moet ik zorgvuldig afwegen welke disciplines daadwerkelijk nodig zijn. Niet iedere opgave vraagt om alle specialismen. Juist door gericht expertise in te zetten, blijft het proces overzichtelijk en betaalbaar voor de eigenaar. Die keuze hangt af van de complexiteit van de opgave. Juist daarin zit volgens mij de kunst: bepalen welke expertise nodig is en welke niet. Eigenlijk zeg je: 'We hebben alles nodig.' Aan de andere kant wil je voorkomen dat je het onnodig complex en duur maakt voor de eigenaar.

Mijn ambitie is om die manier van werken verder te ontwikkelen en breder toepasbaar te maken, zodat eigenaren sneller en met meer vertrouwen stappen kunnen zetten. Er blijven specialisten nodig, maar ook mensen die het kunnen overzien en daar hebben we nu eigenlijk geen opleidingen voor. Het is niet realistisch om altijd alle specialisten in te schakelen. Er zijn ook mensen nodig die die inschatting kunnen maken. Daar mag volgens mij best meer aandacht voor komen, ook gericht op landelijke uitdagingen, zoals de funderingsproblematiek, circulariteit en klimaatadaptiviteit. We hebben mensen nodig die deze complexe opgaven overzien en die voor ogen houden waar we het voor doen. Ze moeten goed kunnen luisteren en proberen te achterhalen waar de echte vraag ligt en wat daarvoor nodig is.

Toen ik bij Maatregel 29 werd betrokken werd ik in eerste instantie gevraagd om te reageren op de opzet van de subsidie. Ik zag in deze opzet veel problemen en wilde niet alleen negatief reageren maar ook de ruimte om een alternatief te ontwikkelen dat beter aansluit bij wat eigenaren nodig hebben en bij hoe de adviseurs in de praktijk werken. Die ruimte heb ik toen gekregen en samen met Maarten Vieveen heb ik aan het alternatief gewerkt. Zo is de werkwijze voor Maatregel 29 en de opleiding tot 'monumentenregisseurs' ontstaan. De gedachte daarachter is eenvoudig: de eigenaar centraal stellen, de juiste expertise op het juiste moment inzetten en voorkomen dat een verduurzamingsvraag onnodig ingewikkeld of kostbaar wordt.

Goede verduurzaming van erfgoed vraagt om samenwerking en specialistische kennis, maar die kennis moet ten dienste staan van de eigenaar en de opgave. Niet meer onderzoeken dan nodig, niet meer disciplines inzetten dan nodig, en vooral zorgen dat mensen begrijpen wat ze moeten doen en daadwerkelijk verder kunnen.

Dat is uiteindelijk ook mijn drijfveer: ervoor zorgen dat eigenaren, adviseurs en overheden samen tot oplossingen komen die haalbaar, betaalbaar en uitvoerbaar zijn, zonder daarbij de kwaliteit van ons erfgoed uit het oog te verliezen.